

VYHODNOCENÍ PLNĚNÍ STANDARDŮ VEŘEJNÝCH KNIHOVNICKÝCH A INFORMAČNÍCH SLUŽEB VE ZLÍNSKÉM KRAJI V ROCE 2017

KRAJSKÁ KNIHOVNA
FRANTIŠKA BARTOŠE
VE ZLÍNĚ
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

Zlínský kraj

Vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb

Standard veřejných knihovnických a informačních služeb (dále jen VKIS) vychází z aktualizovaného [Metodického pokynu MK ČR k vymezení standardu VKIS poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky](#) vydaného v roce 2011. Hodnoty indikátorů stanovených standardem jsou definovány jako optimální, což znamená, že jejich dosažení garantuje dobré podmínky pro poskytování služeb uživatelům knihoven.

Pro účely vyhodnocení standardu krajská knihovna využila statistická data o činnosti veřejných knihoven Zlínského kraje za rok 2017. Krajská knihovna každoročně vyhodnocuje plnění standardů a výsledky prezentuje na poradách a seminářích určených knihovníkům kraje, při jednáních s provozovateli knihoven a na www.kfbz.cz v sekci Knihovnam - [Standard pro dobrou knihovnu](#).

Vymezení jednotlivých standardů

Hodnoty ukazatelů jsou uváděny v osmi velikostních kategoriích obcí – viz tabulka:

	Kategorie obcí							
	do 500 ob.	do 1000 ob.	do 3000 ob.	do 5000 ob.	do 10000 ob.	do 20000 ob.	do 40000 ob.	nad 40000 ob.
Provozní doba knihovny týdně	5–10 hod.	5–15 hod.	15–23 hod.	23–28 hod.	28–40 hod.	40–45 hod.	45–50 hod.	50 a více hod.
Studijní místa	4–5	6–8	9–10	10–18	20–28	28–70	70–120	120 a více
Přístup k internetu (počet stanic)	1–2	2	2–3	3–5	5–10	10–15	15–20	20 a více
Plocha knihovny	60 m ² na 1000 obyvatel							
Elektronický katalog na internetu	Obce nad 500 obyvatel mají on-line katalog.							
Tvorba knihovního fondu	30–45 Kč / 1 obyvatel							
	<u>7 % roční obnovy fondu ve volném výběru¹</u>							
Webová prezentace knihovny	Mají splňovat všechny kategorie.							
Pracovníci knihovny a jejich vzdělávání	48 hodin odborného vzdělávání na jednoho pracovníka 8 hodin v knihovnách s provozní dobou menší než 10 hodin.							
Měření spokojenosti uživatelů	Zjišťuje se každých 5 let pomocí standardizovaného dotazníku (ankety).							

¹ Viz Metodický pokyn MK k vymezení standardu doplňování a aktualizace knihovního fondu pro knihovny zřizované a/nebo provozované obcemi na území České republiky ([Standard pro dobrý fond](#)), který vydala Národní knihovna ČR v roce 2017.

Plnění standardu VKIS v knihovnách Zlínského kraje v roce 2017

V tomto materiálu jsou vyhodnoceny všechny výše uvedené standardy.

Počty knihoven Zlínského kraje, které splnily jednotlivé standardy v roce 2017

Kritérium	Doporučeno pro	Počet knihoven, u nichž se kritérium sleduje	Splnilo knihoven	Splnilo %
Provozní doba pro veřejnost	všechny knihovny	303	81	27 %
Náklady na knihovní fond	všechny knihovny	303	73	24 %
7 % obnova knihovního fondu	všechny knihovny	303	19	6 %
Studijní místa	všechny knihovny	303	219	72 %
Počet stanic veřejného internetu	všechny knihovny	303	212	70 %
Web knihovny	všechny knihovny	303	302	100 %
Elektronický katalog	knihovny v obcích nad 500 obyvatel	206	197	96 %
Plocha knihovny pro uživatele	knihovny v obcích nad 1000 obyvatel	108	33	31 %
Vzdělávání	všechny knihovny	303	58	19 %

U většiny sledovaných standardů je mírně vzestupný trend jejich plnění (5 indikátorů), případně nedošlo žádné výrazné změně – viz následující tabulka.

Vývoj plnění standardů v letech 2013–2017

Kritéria	Splnilo knihoven				
	2013	2014	2015	2016	2017
Provozní doba knihovny pro veřejnost týdně	75	80	83	82	81
Nákup knihovního fondu	51	51	60	68	73
% obnovy KF*	9	6	4	6	19
Plocha knihovny pro uživatele (jen obce nad 1000 ob.)	32	31	31	30	33
Počet studijních míst pro uživatele	206	210	216	213	219
Počet stanic veřejného internetu	207	203	213	215	212
Web knihovny	297	302	303	303	302
Elektronický katalog (jen obce nad 500 ob.)	182	187	196	198	197
Vzdělávání	36	49	50	38	58

* Do roku 2017 byla hodnota indikátoru 10 %.

Standard provozní doby knihovny pro veřejnost nesplňuje stále mnoho knihoven – 73 %, což jsou především knihovny menších obcí. Od roku 2014 nedochází k výraznému zlepšení. Knihovny v obcích do 500 obyvatel mají průměrně otevřeno 3 hodiny týdně.

Kritérium **nákupu knihovního fondu** (30 Kč na obyvatele) plní 24 % ze všech knihoven. Standard neplní především malé neprofesionální knihovny. U tohoto kritéria je patrný vzestupný trend. Průměrně dávají knihovny v kraji na nákup fondu částku 30,40 Kč na obyvatele.

Knihovny mají problémy především se zajištěním **7 % obnovy knihovního fondu** ve volném výběru, standard plní jen 19 knihoven. Do roku 2017 byla hodnota indikátoru 10 %, ale v novějším Standardu pro dobrý fond je uvedena hodnota 7 %. Průměrně knihovny dosahují 3,6 % obnovy. U knihoven vyšších kategorií průměrné procento obnovy roste. Knihovny kategorie 7 (od 20 000 do 40 000 obyvatel) dosahují v průměru 5 %.

Kritérium **počet studijních míst** plní 72 % knihoven, tato místa meziročně přibyla ve 4 knihovnách kraje.

Standard počtu stanic s přístupem na internet plní 70 % knihoven. U tohoto kritéria se v roce 2017 zastavil vzrůstající trend plnění, což je dáno také umožňováním přístupů k wifi síti v knihovnách. 57 % knihoven kraje umožňuje uživatelům připojení k internetu pomocí wifi. V roce 2017 zavedlo pro své uživatele wi-fi připojení k internetu 31 knihoven.

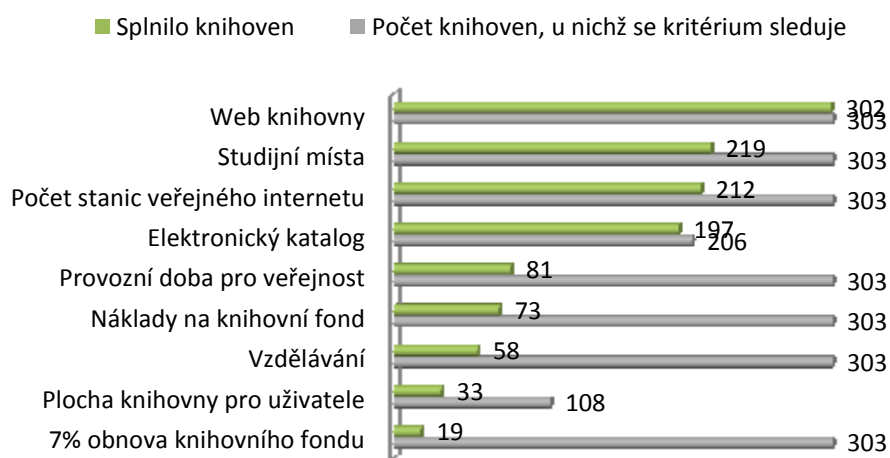
Všechny knihovny kraje mají svou **webovou prezentaci na internetu**. Pouze 9 knihoven z kategorií obcí na 500 obyvatel nemá **elektronický katalog na webu**.

Plochu knihovny pro uživatele sledujeme jen v obcích nad 1 000 obyvatel. V roce 2017 tento standard splnilo 31 % knihoven. Standard je vhodný jako doporučení především pro obce, které budují novou knihovnu, nebo se chystají knihovnu přemístit do nových prostor.

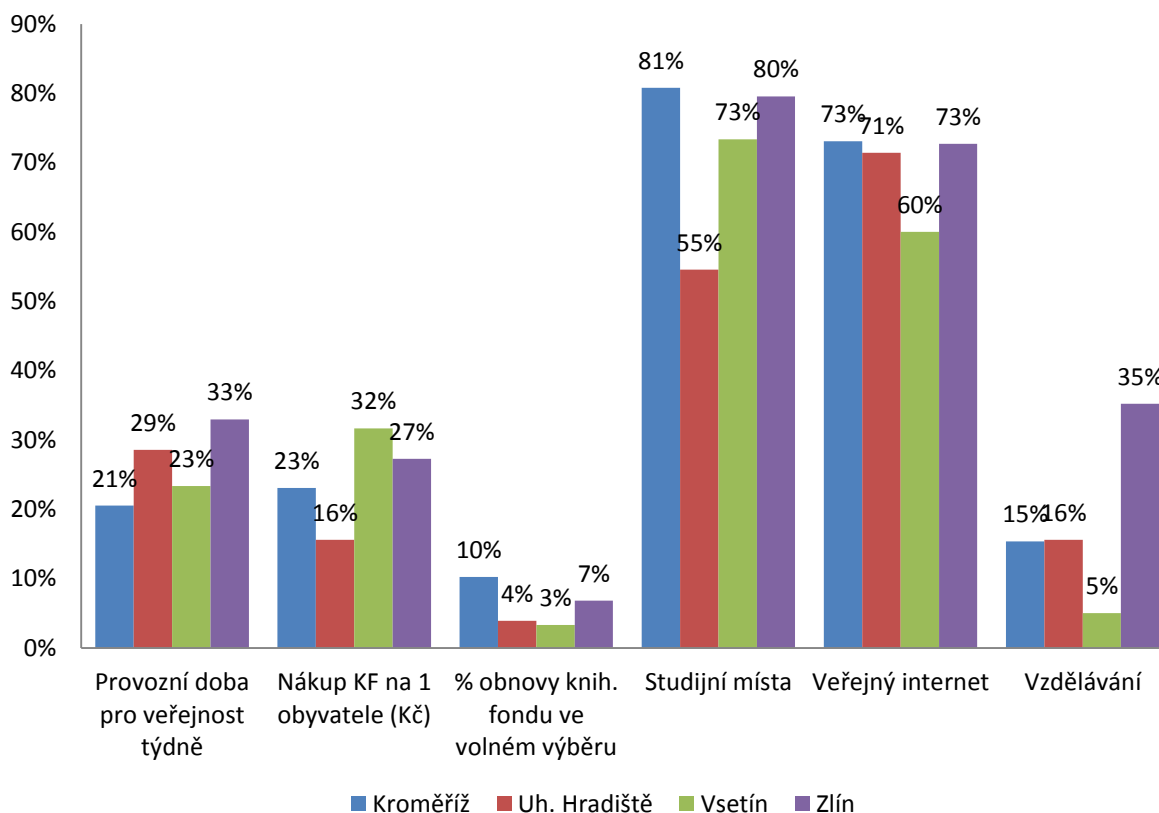
Standard vzdělávání pracovníků knihoven, který je v kraji vyhodnocován v souladu s metodickým pokynem KKFBZ 2/2017 – Pracovníci knihovny a jejich vzdělávání, splnilo 19 % knihoven (o 20 knihoven více než v roce předchozím). Tento standard nesplňují hlavně knihovny profesionální, pro které je mnohdy provozně náročné standard 48 hodin na každého pracovníka naplnit.

Součástí standardu služeb poskytovaných knihovnou je pravidelné zjišťování spokojenosti klientů se službami knihovny. Spokojenost uživatelů má být zjišťována každých 5 let pomocí standardizovaného dotazníku (ankety). Pro profesionální knihovny bylo také v roce 2017 organizováno školení práce s dotazníky. **Standard měření spokojenosti** uživatelů nebyl v roce 2017 vyhodnocen. Většina knihoven prováděla průzkum spokojenosti v roce 2015.

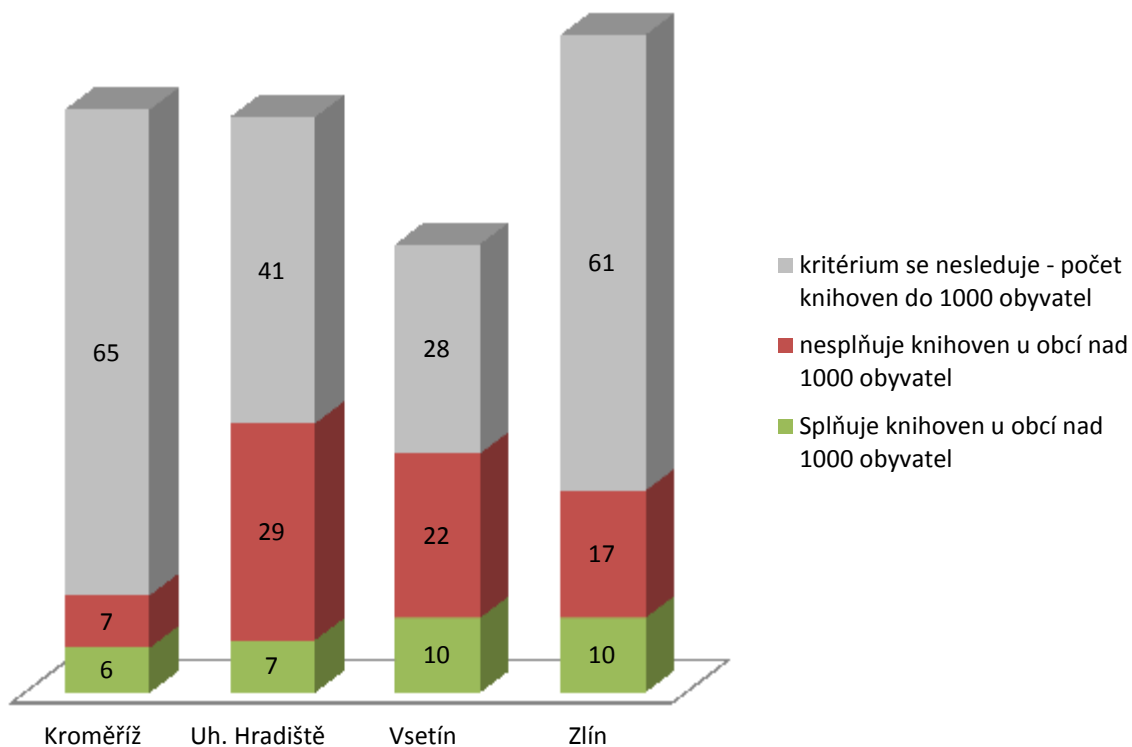
Počty knihoven, které plní standardy

Plnění standardů podle jednotlivých okresů v procentech

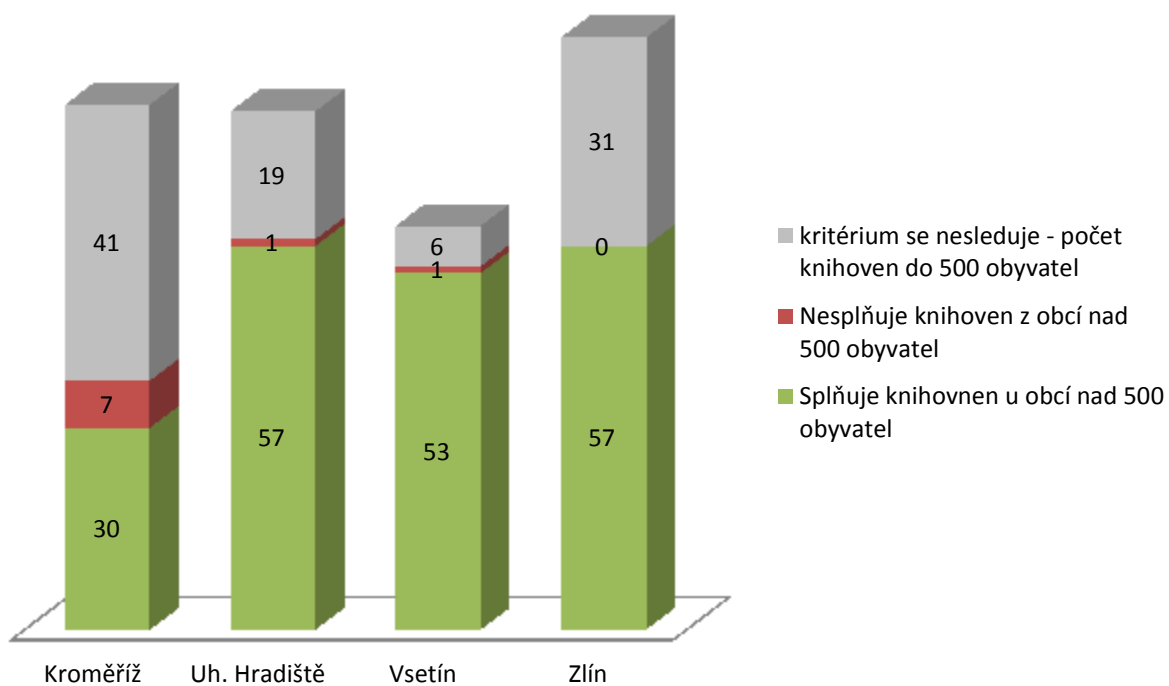

Plnění standardu plocha knihovny pro uživatele (sledujeme jen u obcí nad 1000 obyvatel)

V meziročním srovnání není u plnění standardu plochy knihovny patrné zlepšení.

Plnění standardu elektronický katalog na webu (sledujeme jen u obcí nad 500 obyvatel)

Od roku 2012 přibylo v kraji 34 on-line katalogů.

Všechny standardy splnily pouze čtyři knihovny kraje – všechno jsou to knihovny menších obcí: **Křekov, Oldřichovice, Rusava a Veselá**. Pouze jeden z doporučených standardů nesplnilo 12 knihoven, z toho tři profesionální (Slavičín, Slušovice, Zdounky) a 9 neprofesionálních obecních knihoven: Bohuslavice nad Vlčí, Hostišová, Kašava, Košíky, Loučka – okres Zlín, Modrá Provodov, Rudimov a Sazovice. Podrobné vyhodnocení podle jednotlivých obcí je uvedeno v přílohách.

Zřizovatelé knihoven, které neplní většinu standardů, by měli být o situaci informováni a upozorněni na nezbytnost zlepšení služeb svých knihoven, ačkoliv ne vždy jsou podmínky pro plnění alespoň minimálních hodnot standardů VKIS ve městech a obcích ideální. Metodici krajské knihovny a knihoven pověřených výkonem regionálních funkcí musí se zřizovateli knihoven pravidelně komunikovat a přispívat ke zkvalitnění služeb veřejných knihoven Zlínského kraje.

Zpracovala Ing. Jana Tomancová, 23. 4. 2018

Příloha: Podrobný přehled plnění jednotlivých standardů podle okresů